

TEOSOFISEN SEURAN OHJELMAPYKÄLÄT

Pekka Ervastian esitelmä 13.5.1928

Teosofisen Seuran ohjelmapykälät, joista meidän on määrä tänään puhua, käyvät meille selviksi ja ymmärrettäviksi ainoastaan, jos otamme huomioon kolme historiallista seikkaa.

Ensimmäinen on se, että Teosofisen Seuran ohjelmapykälät eivät alussa, silloin kun seura ensin perustettiin vuonna 1875, kuuluneet sillä tavalla kuin nyt. Ei ollut näitä kolmea nykyistä pykälää silloin, vaan niitä oli useampia ja seuran tehtävä lyhyesti sanoen oli silloin tutkia yliaistillisia ilmiöitä. Sen nimisenä oli ollut ennenkuin Teosofinen Seura varsinaisesti perustettiin, niinkuin tiedämme „The Miracle Club”, miraakkeliklubi, ja sen ohjelmana oli tutkia semmoisia ilmiöitä, joita pidettiin ihmeellisinä ja ylikuonnollisina.

Toinen historiallinen seikka, joka meidän täytyy ottaa huomioon on se, että nämä nykyiset ohjelmapykälät annettiin Teosofiselle Seurassa Indiassa ja seuran presidentti eversti Olcott ne laati siihen muotoon, mikä niillä aina on ollut. Tietysti meidän on otettava huomioon, että Madame Blavatsky, siis Madame Blavatskyn kanssa ne Mestarit, jotka seisovivat hänen takanaan, hyväksyivät nämä pykälät. Joka tapauksessa eversti Olcott ne laati.

Kolmas historiallinen tosiseikka, joka on otettava huomioon, on se, että Madame Blavatsky alusta saakka sanoi olevansa erään hyvin salaperäisen, kautta aikojen eläneen veljeskunnan lähettiläs, Mestarein Veljeskunnan lähettiläs.

Kun ottaa huomioon nämä kolme seikkaa ja ensin kiinnitämme huomiomme tähän viimeiseen, että Madame Blavatsky sanoi aina olevansa Mestarein lähettiläs, niin on luonnollista, että hänen tehtävänsä oli yhteydessä tuon valkoisen veljeskunnan yleisen tehtävän kanssa ja josta siis ajattelen, että Valkoinen Veljeskunta ohjaa ihmisten henkistä elämää ja on kuin

näkymättömästi ihmisten henkisenä kasvattajana. Tämän johdosta on luonnollista, että heidän lähettiläänsä tarkoitus on edistää ihmiskunnan henkistä kasvatusta. Mihin tämä kasvatusta taas tähtää, käy ilmi tuosta ensimmäisestä historiallisesta tosiseikasta, nimittäin että Teosofinen Seura ensi alussa käänsi huomionsa yliaistillisiin ilmiöihin. Madame Blavatsky itse suoritti tällaisia yliaistillisiä, tällaisia okkultisia ilmiöitä, eli ihmeitä. Sillä tavalla hän tahtoi todistaa maailmalle, joka siihen aikaan alkoi tulla hyvin materialistiseksi, että oli muutakin olemassa ja että tämä muu ei ollut, niin kuin spiritistit tahtoivat sanoa, – spiritistinen liike oli vaikuttanut neljännes vuosisadan ennen Madame Blavatskyn esiintymistä, – että vainajat aina esiintyvät jokaisessa ilmiössä. Tämä materialismin vastapainoksi oleva henkimaailma ei ollut ainoastaan vainajien maailma, vaan se olikin jokin suuri tuntematon maailma, jota oli tutkittava.

Madame Blavatsky oli tahtonut teroittaa, niin kuin tiedämme, että tätä maailmaa voidaan tutkia oikeastaan ainoastaan sillä tavoin, että ihminen itse kehittää itsessään yliaistillisiä kykyjä. Madame Blavatsky näytti tästä esimerkkejä ja hän osoitti okkultisilla ilmiöillä, että hänellä oli valtaa tuntemattomien luonnonlakien yli ja että hänen sielussaan oli kykyjä, jotka eivät ole puhjenneet tavallisissa ihmisissä. Tämä on hyvin tärkeä historiallinen seikka, joka on otettava huomioon, jotta voisimme ymmärtää Teosofisen Seuran kehitystä ja sen ohjelmapykälää. Tuo taas, että se sai nämä nykyiset kolme pykälää ja että eversti Olcott ne laati, se antoi aiheen hyvin suureen, tahtoisin sanoa, väärinkäsitykseen Teosofisen Seuran alkuperäisestä ja varsinaisesta tehtävästä, sillä eversti Olcott, kun hän ne laati, ajatteli omalla tavallaan seuran tehtävästä. Teosofinen Seura oli muodostunut hänelle kuin jonkunlaiseksi „idooliksi”, jonkunlaiseksi itsessään hyvin ihmeelliseksi ja tärkeäksi henkiseksi asiaksi. Allekirjoittanutkin oli omasta puolestaan sängen kauan tämän eversti Olcottin käsityksen

lumoissa ja minä olen vasta vähitellen päässyt selvyyteen ja selvään käsitykseen Madame Blavatskyn kannasta.

Nyt tahdon lyhyesti esittää, mikä eversti Olcottin käsitys oli Teosofisesta Seurasta. Sitten ymmärrämme paremmin, mikä oli Madame Blavatskyn käsitys. Tietysti emme saata olla eri mieltä siitä, kummanko käsitys on oikea, sillä vaikka eversti Olcott oli Madame Blavatskyn työtoveri, niin Madame Blavatsky oli Mestarein lähettämä ja hän oli se kanava, jonka kautta viisautus tulvi maailmaan. Sentähden täytyy hänen käsityksensä olla ainoa oikea. Mutta tämä eversti Olcottin käsitys on erittäin lumoava ja sentähden kaikista parhaimmat teosofit voivat ajatella seuran tehtävästä samalla tavalla kuin Olcott. Eversti Olcott oli tehnyt aivan selvän eron Teosofisen Seuran ja teosofian välillä, ja tietysti hyvin loogillisista ja luonnollisista syistä. Teosofinen Seuran on ihmisten muodostama kuolevainen ja epätäydellinen ilmiö maailmassa, mutta teosofiahan jumalallisena viisautena on kuolematon ja ikuinen, siis Teosofinen Seura ei saata olla sama kuin teosofia. Eversti Olcott ajatteli mielessään, mitenkä on saatava semmoinen seura ja millä tavalla on semmoinen seura tehtävä, että se itsessään oli jotakin ihmeellistä, jotain suurenmoista ja jaloa ja maailmassa hyvin tärkeä ja tarpeellinen. Sillä tavalla hän ajatteli ja sillä tavalla tämä idea voi toteutua, että Teosofinen Seura täydellisesti omaksuu jonkun teosofisen periaatteen. Mikä oli tämä teosofinen periaate, joka todella oli hyvin tärkeä meidän ajallemme ja joka nyt on hyvin paljon hyvää tehnyt maailmassa ja voittaa hyvin paljon alaa sivistyneitten ihmisten piireissä. Se on suvaitsevaisuus, toleranssi. Teosofinen Seura olkoon itsessään semmoinen pyhä, temppelin tapainen seura, johon saa kuulua kuka ihminen tahansa. Kuulukoon hän mihin uskontoon tahansa, mihin rotuun tahansa, olkoon hänen asemansa yhteiskunnassa mikä tahansa ja kuulukoon hän kumpaan sukupuoleen tahansa, Teosofinen Seura on sellainen pyhä temppeli, että se kutsuu kaikkia ihmisiä luokseen, jotka tahtovat tunnustaa, että he eivät tiedä koko totuutta, vaan että

heidän täytyy olla toisilleen suvaitsevaisia. Kuinka paljon onkaan saatu pahaa aikaan kaikkina aikoina sillä tavalla, että ihmiset ovat asettuneet kuin Jumalan puhetorviksi ja sanoneet, että tämä on totuus ja sinun pitää uskoa näin ja jos et tunnusta tätä totuudeksi, niin minä tapan sinut, sillä on parempi, että minä piinaan sinua, jotta sinä tunnustat tämän totuudeksi. Tällainen fanatismi on saanut hyvin paljon pahaa aikaan. On myöskin itämailla fanatikkoja, jotka jumalansa nimensä voivat tappaa toisiaan ja tätä fanatismia vastaan ajatteli Olcott, että todella sopisi taistella, pitäisi todella olla semmoinen seura, joka julistaa, että kaikki ihmiset ovat veljiä juuri sillä tavalla ja sen nojalla, että he eivät tiedä totuutta. Ei meillä ole oikeutta tyrkyttää omia mielipiteitämme toisillemme. Meidän pitää tunnustaa sama vapaus toisille kuin me vaadimme ja odotamme itsellemme. Jos minä itse saan ajatella kaikista maailman asioista niin kuin tahdon, niin täytyy tunnustaa, että toisilla on sama oikeus ajatella.

Tämä uskonnollinen suvaitsevaisuus oli eversti Olcottin olemuksen perussävel. Kun tapasin eversti Olcottin vuonna 1900 ja olin muutamia päiviä hänen seurassaan hyvin paljon, niin minuun vaikutti, vaikka ei näistä asioista yhtä mittaa puhuttu, hänen personallisuutensa suurenmoisesti. Minä todella tunsin hänen läheisyydessään, kuinka me ihmiset olemme itsessämme pieniä ja vähäpätöisiä ja kuinka meidän pitäisi kunnioittaa toisiamme ja toistemme mielipiteitä. Teosofisen Seuran pitää olla sellainen temppele, jossa on vapaa-ajattelijoita ja ihmisiä, jotka saavat vapaasti ajatella kaikista asioista ja jotka kunnioittavat toisiaan, ja toiseksi semmoinen koroke eli puhujalava, jolta kaikki jäsenet saavat vapaasti kertoa omista näkemyksistään ja omista mielipiteistään. Eikö tämä ole suurenmoinen ajatus jostain seurasta, jostain yhdistyksestä. Meillähän on kaikki yhdistykset maailmassa semmoisia, että ne edustavat jotain määrättyä kantaa. Siinä on heidän voimansa, siinä on heidän rajoituksensa. Mutta tämä Teosofinen Seura pitää olla veljeskunta, jossa ihmiset kohtaavat toisensa, henkisesti sortamatta toisiaan. En ollenkaan

ihmettele, että monet jalot teosofit, monet todellisesti nöyrät totuudenetsijät ihastuvat tämmöiseen käsitykseen Teosofisesta Seurasta.

Jos katselemme Teosofisen Seuran historiallista kehitystä, niin huomaamme, niinkuin jo viime sunnuntaina puhuimme, että tämmöistä ihannetta ei ole suinkaan toteutettu. Teosofinen Seura voi kyllä sanoa julkisissa puheissaan ja julkisissa kirjoituksissaan, että se on vapaa ja siellä saa uskoa, kuinka tahansa, eikä kukaan tyrkytä omaa uskoaan toiselle. Mutta historialliset tosiseikat osoittavat, että asianlaita ei ole näin. Itse Teosofisen Seuran Presidentti on voinut sanoa, että hän on tehnyt ja aikoo edelleenkin tehdä työtä Maailmanopettajan sanoman puolesta. Sentähden meidän täytyy kysyä, mikä tuossa eversti Olcottin käsityksessä on heikkoa. Minä muistan, mitä Olcott kerran kirjoitti, kun häneltä kysyttiin tai tuli esille kysymys vivisektionista eli tuosta eläinten elävänä kiduttamisesta. Kun kysyttiin häneltä, eikö Teosofisen Seuran pitänyt olla vivisektionia vastaan, niin eversti Olcott vastasi, ettei suinkaan. Jos Teosofinen Seura sanoisi, että se on vivisektionia vastaan, niin sen täytyisi toleranssin nimessä sanoa, että se on sen puolella. Ei seura voi ottaa mitään kantaa itselleen.

Kun vähänkään ajattelemme tuollaista toleranssia seuraa, niin huomaamme hyvin pian, että siinä on heikko kohta juuri tuo, että se joutuu hieman selkärangattomaksi. Kukaan ei tiedä totuutta ja siis kukaan ei voi sanoa mitään. Ja jos hän sanoo, niin on se hänen yksityinen mielipiteensä. Olisi se kuinka ylevä olento tahansa, joku Mestari, vapahtaja, arkkienkeli, joka esiintyisi ja sanoisi jotain, niin me ystävällisesti nyökäyttäisimme päätämme ja tuumiskelisimme: „No jaa, se on hänen mielipiteensä”. Sehän on ainoa suvaitsevainen kanta, sillä jos minä ajattelisin ja tuntisin, että joku toinen voisi sanoa totta, niin minun ainakin täytyisi itse tietää varmasti ja olla vakuutettu siitä, mutta kun ihmiset yleensä ovat henkisesti hieman laiskoja, niin he eivät piittaa eivätkä he ole edes tilaisuudessa ottamaan selvää. Silloin he jäävät

semmoiseen kohtaan, jos he tahtovat pitää kiinni Teosofisen Seuran suvaitsevaisuus-periaatteesta, että he eivät saa mitään uskoa ja heillä ei ole aikaa ottaa mistään selvää. Mutta minä en voi uskoakaan muuta kuin mitä on minun omassa päässäni. Minä en voi olla auktoriteetin orja, minä en voi omaksua toisen mielipiteitä ja toisen näkökantoja. Minun täytyy olla aivan vapaa ihminen, tulla sillä tavalla itsenäiseksi, että minä ajattelen ja uskon, mitä minä tahdon. Tässä on tietysti jotakin käytännöllistä ja kaunista, mutta se on selkärangatonta, sillä se asettaa ihmisen kysymysmerkiksi. Jokainen nimittäin joutuu semmoiseen kohtaan elämässään, että hän kysyy, mikä on totuus ja mikä on Jumala. Minä en tiedä edes millä tavalla minun pitää totuutta etsiä. Ei kukaan voi minua neuvoa. Jos minä en saa kehenkään luottaa, jos minä en saa ottaa ketään auktoriteetiksi, silloin minun täytyy vain vaeltaa pimeässä, kunnes sattumalta totuus ilmoittaa itsensä. Jokainen ihminen joutuu tuon elämänkysymyksen eteen ja silloin on niin luonnollista, että hän etsii auktoriteettia. Mutta sitä hänen ei oikeastaan pitäisi tehdä, sillä silloinhan hän kieltää oman itsenäisyytensä ja suvaitsevaisuuden periaatteen, jos hän rupeaa etsimään apua toiselta kuolevaiselta ja yhtä erehtyvältä ihmiseltä kuin hän itse on.

Ihmiskunta ei ole vielä siinä kehitystilassa, että se voisi muodostaa tällaisen ehdottomasti puolueettoman ja ehdottomasti suvaitsevaisen yhdistyksen. Ainakin siihen täytyy tulla hyvin vähän jäseniä. Sentähden historia todistaa meille, että Teosofinen Seura ei ole voinut esittää muuta kuin lipuissaan semmoista katsantokantaa. Hyvin harvat teosofit ovat Teosofisessa Seurassa tänä päivänä semmoisia, että he eivät välittäisi mitään Mrs. Besantin tai Mr. Leadbeaterin opetuksista. Useimmat tietysti ahmimalla lukevat, mitä he sanovat ja kirjoittavat, ja tuntevat sydämessään, että tuo on totta ja tuohon minä uskon. Tämä on inhimillisesti niin luonnollista, että huomaamme, kuinka mahdoton käytännöllisesti eversti Olcottin kanta oli. Se kanta oli kyllä hyvin kaunis. Sentähden voimme täydellä syyllä kysyä,

oliko se Madame Blavatskyn kanta. Siihen vastaamme heti: Se ei ollut hänen kantansa. Tietysti yksi puoli hänen sanomaansa oli tämä suvaitsevaisuus eli toleranssi, sillä suvaitsevaisuus ja toleranssi ovat kyllä luonnollisia myöskin ihmiselle, mutta se ei ole mikään loppupäätös tai itsessään mikään päämäärä. Se on jotakin, joka kuuluu itsestään ihmiselle, joka kuuluu itsestään sanokaamme teosofille, mutta se ei voi olla se päämäärä, johon teosofi pyrkii. Totuuden etsijä ei voi asettaa päämääräkseen, että hän olisi suvaitsevainen. Totuudenetsijä asettaa päämääräkseen, että hän tietäisi totuuden.

Ajatelkaamme nyt hiukan. Jos ihminen tietää totuuden, onko hän silloin suvaitsevainen, onko hän silloin tuossa merkityksessä suvaitsevainen, ettei hän välitä mistään. Jos minä tiedän, että kaksi kertaa kaksi on neljä, onko yhdentekevää, jos kaikki ympärillä olevat tietävät, että se on viisi. Eikö minun ihmisarvoni vähene, jos minä en sano, että se on neljä? Tämä on niin luonnollista, että totuus ei ole suvaitsevainen. Totuus on kaikista vähimmin suvaitsevainen, vaikka samalla se on suvaitsevainen sillä tavalla, että se ei voi käyttää väärä keinoja. Jos minä olen todella hengessäni oikea matemaatikko ja vakuutettu siitä, että kaksi kertaa kaksi on neljä, niin minä en tahdo vaivata niitä ihmisiä, jotka sanovat, että se on viisi. Minä en voi olla niin innostunut tuosta tiedosta, että se on neljä, enkä minä järjestä uskonsotia sentähden, vaan minä kärsin siitä sanomattomasti ja minä puhun aina ja sanon, että se on neljä. Se on viisaan ihmisen luonnollinen kanta.

Jos joku tiedemies on tullut vakuutetuksi jostain tosiseikasta luonnosta, niin ei hän silloin ole tullut niin kiihkeäksi, että hän tahtois tappaa koko ihmiskunnan, jos se ei ota uskoakseen, että asiat ovat niin kuin hän on huomannut niiden olevan. Kuta selvemmin hän on huomannut tuon tosiseikan, sitä suvaitsevaisemmaksi hän tulee toisia kohtaan. Hän suree, mutta hän ei tunne julmuutta sisässään. Se on ainoastaan, jos me uskomme valheeseen, kun me tulemme julmiksi. Kristityhän

keskiajalla uskoivat, että Jumala on semmoinen ja semmoinen, että se vaati ihmisuhreja. Kun semmoiseen valheeseen uskoo, niin on luonnollista, että käyttää julmia keinoja saadakseen ihmiset autuaiksi, niinkuin sanotaan. Mutta jos totuuden tiedämme, niin silloin se tieto pyyhkäisee julmuuden meistä, tekee meidät veljiksi, saa meidät suremaan toisten pimeyttä ja saa meidät valon apostoleiksi, jotka puhuvat valon puolesta. Suvaitsevaisuus on siis jotakin luonnollista ihmiselle, joka jotakin tietää, mutta suvaitsevaisuus ei ole mikään päämäärä.

Nyt kysymme, mikä on se toinen kanta, jolta voimme katsella Teosofisen Seuran tehtävää ja siis yleensä teosofista liikettä, koska meillä ei ole enää yksi seura, vaan monta seuraa, jotka sitä liikettä edustavat. Tästä Madame Blavatsky itse tiesi ja kirjoitti erääseen vuosikokoukseen Amerikkaan, että mestari näytti hänelle tulevaisuutta ja siinä näyssä oli, että maailmassa on monta teosofista seuraa ja ne voivat keskenään kilpailla. Useimmat niiden jäsenistä eivät olekaan mitään teosofeja, mutta harvoja teosofeja on siellä täällä maailmassa, eikä niiden yhteinen lukumäärä olekaan pieni. Näin kirjoitti Madame Blavatsky vuonna 1890. Hän kuoli vuonna 1891.

Mikä on tämä toinen kanta? Madame Blavatskyn kanta oli se alkuperäinen, luonnollinen ja oikea kanta Teosofisen Seuran tehtävästä ja ohjelmasta. Meidän täytyy muistaa, niinkuin jo edellä sanoimme, että Madame Blavatsky oli Mestarien lähettiläs. Ei häntä oltu lähetetty mitään seuraa perustamaan, vaan hänet oli tietysti lähetetty teosofista sanomaa maailmalle tuomaan. Mutta koska on luonnollista ja kaunista, että jos ihmisellä on jokin tehtävä, jokin sanoma sanottavana, niin hän yksin ollen olisi sangen voimaton, mutta ystäviensä kanssa paljon voimakkaampi, niin meidän myöskin täytyy iloita siitä, että Madame Blavatsky sai heti ystäviä ja kannattajia ja semmoisia, jotka tahtoivat häntä auttaa hänen työssään. Siis ne voimme myöskin iloita siitä, että seura muodostui hänen ympärilleen, joka tahtoi tukea ja auttaa häntä hänen työssään. Hänen työnsä oli julistaa teosofian

sanomaa. Voiko muuta työtä sitten hänen jälkeensääkään olla. Jos hän sai ympärilleen opetuslapsia, kannattajia ja ystäviä, jotka tahtoivat häntä auttaa hänen työssään, niin lankeaa luonnostaan, että nämä ystävät saivat silloin tehtäväkseen juuri teosofian kannattamisen, levittämisen ja edustamisen. Jos heidän työnsä, jos heidän teosofiansa jollain tavalla olisi erottautunut itse siitä teosofiasta, jonka Madame Blavatsky toi maailmaan, niin he eivät olisi täyttäneet omaa tehtäväänsä. Tietysti he ihmisinä saattoivat olla heikkoja ja saattoivat heikosti edustaa Madame Blavatskyn teosofiaa, mutta jos heillä joku tehtävä todella oli, niin heidän piti uskollisesti edustaa Madame Blavatskyn teosofiaa, sillä mitä muuten se olisi ollut. Näinhän Madame Blavatsky itse ajatteli asioita. „Minä olen tullut näkymättömästä maailmasta suuren sanoman kanssa ja yhdessä meidän pitää tehdä Mestarien työtä ja yhdessä meidän pitää edustaa teosofian sanomaa”. Tämä on aivan luonnollista ja meidän täytyy asioita ajatella psykologiselta ja luonnolliselta kannalta. Mitä muita ystäviä Madame Blavatsky olisi kaivannut ja tarvinnut, jollei juuri semmoisia, jotka tahtoivat kannattaa hänen teosofista sanomaansa.

Sillä tavoin tulemme siihen, että Madame Blavatsky ei voinut oikeastaan tehdä oleellista eroa teosofian ja teosofisen liikkeen eli Teosofisen Seuran välillä. Ei siis mitään oleellista eroa, ainoastaan sen eron, että teosofia oli jotain täydellistä ja Teosofinen Seura oli sen epätäydellinen kannattaja. Tästä Madame Blavatsky puhuu Teosofian Avaimessa. Siinä hän puhui, ettei saa sekoittaa toisiinsa Teosofista Seuraa ja teosofista sanomaa, mutta ei hän sanonut, että niillä olisi jokin eri tarkoitus ja tehtävä. Hän ainoastaan huomautti, että Teosofinen Seura edusti teosofiaa. Sen tehtävänä oli tehdä työtä teosofian puolesta maailmasta. Se on tietenkin epätäydellinen, koska se on epätäydellisistä ihmisistä koottu. Tämä on ainoa huomautus Teosofisen Seuran ja teosofian erosta taikka erilaisuudesta. Oleellisesti niiden täytyy olla yhtä, oleellisesti teosofisen liikkeen täytyy edustaa teosofiaa maailmassa, sillä muuten se liike pettää

omat tehtävänsä, muuten se liike ei ole tarpeellinen. Se on silloin joku toinen liike. Se edustaa joitain toisia näkökantoja ja omia maailmankatsomuksia, mutta ei Mestarien sanomaa. Minkä takia Madame Blavatsky vuonna 1888 perusti n. s. esoteerisen koulun? Juuri sitä varten, että hän huomasi, kuinka Teosofiseen Seuraan on nyt liittynyt ihmisiä koko paljon ja nämä ihmiset eivät kaikki tiedä, mikä Teosofisen Seuran tehtävä oikeastaan on. „Minun täytyy perustaa esoteerinen yhdistys, johon tulevat semmoiset ihmiset, jotka tahtovat kuunnella, mikä on minun sanomani, jotka tahtovat tehdä työtä sen puolesta ja jotka tahtovat tulla minun opetuslapsikseni taikka Mestarien opetuslapsiksi. Minun täytyy nyt koota nuo uskolliset sielut, jotta niistä voisi tulla Teosofisen Seuran sydän, koska kaikki seuran jäsenet eivät ole selvillä asioista”.

Tästä huomaamme, että eversti Olcottin väärinkäsitys oli levinnyt ja vaikuttanut. Jos nyt Madame Blavatskyn kannalta ajatteleminen Teosofisen Seuran eli teosofisen liikkeen tehtävää ja tarkoitusta, niin voisimme lyhyesti sanoa: „Tämä teosofinen liike on olemassa maailmassa juuri sitä jumalallista teosofiaa varten ja Teosofinen Seura eli teosofinen liike on siis oleva kuin elämän koulu kaikille jäsenille. Sen pitää olla koulu, joka kasvattaa jäseniä tietoon siitä, mitä teosofia on.” Sillä aivan toistahan on lukea kirjoista jostain asioista, lukea kirjoista semmoisista asioista kuin esimerkiksi teosofia, jumalallinen viisaus. Me voimme lukea hirmuisen paljon kirjoja ja me voimme ahtaa päämme täyteen teosofisia termejä ja opetuksia, ja kuitenkin emme tiedä mitään itse teosofiasta. Tästäkin Madame Blavatsky aina huomautti: „Ei se ole siinä, että lukee. Jos me luemme teosofisista asioista ja opeista, jos me kuuntelemme toisten puheita, niin tämä on erinomaisen hyvää valmistusta, mutta ei se tee meistä itsestämme teosofeja, sillä jumalallisesti viisaiksi me voimme tulla ainoastaan sillä tavalla, että jumalallinen viisaus tulee meihin, että me itse tulemme jumalallisesti viisaiksi. Jumalallinen viisaus ei ole mitään ulkolukua”.

Kirkkojen erehdys on siinä, että jumalallinen viisaus on tullut ulkoluvuksi. Jos minä tahdon tulla papiksi, niin se merkitsee, että menen yliopistoon ja suoritan tutkintoja. Sitten minun täytyy tehdä vala, että pysyn näissä kirjan sanoissa. Tietysti on kirkko aluksi tarkoittanut, että teologia olisi Jumalan tuntemista, tietoa Jumalasta ja jumalallisesta viisaudesta, siis jonkunlaista teosofiaa. Tietysti on kirkko niin aluksi tarkoittanut, mutta kun kaikki järjestyi vähitellen, niin muodostuivat ulkonaiset luvut vaatimukseksi, ja niiden nojalla tuli sitten jumalallisesti viisaaksi. Tämä on kyllä luonnollinen erehdys. Mutta me kapinoimme juuri semmoista vastaan ja me ymmärrämme, ettei sillä tavalla tule Jumalan lapseksi, eikä se ole todistus, että olen Jumalan lapsi, kun olen suorittanut tutkintoja. Jumalan lapseksi tullaan sillä tavalla, että sisäisesti siksi tullaan. Se on jotain elämässä. Jumalallinen viisaus ei ole kauppatavaraa.

Apostolein teoissa kerrotaan, kuinka Simon Magus tahtoi rahalla ostaa Pietarilta jumalallista voimaa ja viisautta ja kuinka silloin Pietari sanoi: „Mene pois luotani Saatana, sillä kuinka luulet, että jumalallista viisautta voisi rahalla ostaa, kuinka jumalallista viisautta sillä tavalla saavuttaa”. Jumalallista viisautta voi saavuttaa vain elämässä itsessään. Mehän jokainen tiedämme, että jos me tahdomme tulla hyväksi, niin emme me mene kirkkoon ja itke siellä. Hyväksi tulen sillä tavoin, että hyvyys pääsee minuun jokapäiväisessä elämässä ja että teen hyviä tekoja. Se on jotain elävää. Jumalainen viisaus on myöskin aina jotakin elävää. Madame Blavatsky sanoi nimenomaan Teosofian Avaimessa: „Teosofi on se, joka teosofiaa tekee”. Teosofi on sellainen ihminen, joka elää teosofiaa. Jumalallisesti viisas on se ihminen, joka elää jumalallisen viisaasti. Ei mitään tutkintojen suorittamisista silti halveksita. Kaikki lukemiset ja tutkimiset ovat äärettömän tärkeitä, eikä kukaan niitä halveksi. Tahdotaan vain, että selvästi ymmärretään, että ero on olemassa. Kaikki tutkimukset ja luvut ja semmoiset ovat valmistusta, mutta sitten ihmisen pitää ottaa selvää itse elämästä. Meillähän on

yhteiskunnassa niin järjestetty, että meidän täytyy mennä ulos elämään. Silläkin on kuin ilmaistu, ettei kukaan usko, että se on jo elämää. Minä menen sitten ulos elämään. Tämä on meidän selvä käytännöllinen maailmankatsomuksemme ja sillä tavalla on myöskin jumalallisen viisauden laita. Kaikki tutkimukset, luvut ovat erinomaisen tärkeitä ja välttämättömiä, mutta sitten täytyy tulla itse elämä eteen.

Madame Blavatsky tahtoo nähtävästi, että Teosofinen Seura, teosofinen liike olisi tämä elämän koulu. Sentähden sille asetettiin tunnuslauseeksi „Totuus on korkein hyve”, niinkuin viime kerralla tässä selitettiin. Totuus on korkein selvyys, korkein hyve. Sillä Madame Blavatsky on tahtonut ilmaista, että te kaikki, jotka tahdotte olla rehellisiä ja asetatte totuuden elämänne ojennusnuoraksi, te tulkaa teosofiseen liikkeeseen. Ja niitä ihmisiä on enemmän kuin luulemme. Emmehän me ihmiset rakasta valhetta, vaikka meillä on taipumusta valheellisuuteen. Jo lapsena voi olla taipumusta valheellisuuteen ja kuitenkin emme voi sanoa, että me rakastamme valhetta. Jokainen tahtoo olla rehellinen ja rakastaa totuutta. Teosofisen liikkeen ääni kuuluu hänelle. Siis kun sinä tahdot olla kaikessa rehellinen ja kun sinä tahdot totuutta kaikessa ja kun sinä tahdot olla totuudenetsijä, niin tule tänne. Tule meidän luoksemme, niin sinä olet yksi meistä. Tämä tunnuslause on asetettu Teosofisen Seuran portille. Sitten kun ihminen on tällä tavalla ymmärtänyt ja tämän nojalla tullut teosofiksi, Teosofisen Seuran jäseneksi tai astunut teosofiseen liikkeeseen, tullut jonkun seuran jäseneksi, niin hän on samalla ymmärtänyt, että kysymyksessä on elävä elämä, hänen oma elämänsä. Jos hän ei ennen olisi ollut itsetietoisesti rehellinen, jos hän ei olisi aina pyrkinyt totuuteen, niin hän sen nyt tahtoo tehdä. Jos teosofisessa liikkeessä olisi vain tällaisia totuudenetsijöitä, jos kaikki olisivat semmoisia rehellisiä ihmisiä, joille totuus on korkein hyve, jotka tahtovat totuutta ja tahtoisivat totuuden tietoa, niin silloin heidän eteensä astuvat Teosofisen Seuran ohjelmapykälät.

Ensimmäinen ohjelmapykälä on: „Tämä Teosofinen Seura on kutsuttu muodostamaan yleisen inhimillisen veljeskunnan ytimen katsomatta rotuun, uskontunnustukseen, sukupuoleen, yhteiskuntaluokkaan tai ihonväriin”. – Jos sanomme, että tämä suomennos on vaillinainen, niin voisimme kääntää sen hieman toisella tavalla, jolloin tarkoitus tulee selvemmin näkyviin, sillä alkukielellä, englanninkielellä se ei merkitse, että pitäisi muodostaa jotakin, saada aikaan jotakin, vaan se merkitsee juuri *olla ytimenä*. Teosofisen Seuran tehtävänä on olla yleisen veljeyden ydin. Semmoisen ytimen voivat muodostaa ainoastaan ne ihmiset, jotka asettavat totuuden korkeimmaksi ja tahtovat tietää totuuden. Sillä he, jotka näin nyt ovat ihmisten veljeskunnan ytimenä, he hyvin pian huomaavat ja ymmärtävät, mikä itseasiassa on se ihmisten veljeys, josta kyllä aina on puhuttu. Varsinkin meidän kristikunnassamme puhutaan hyvin paljon veljeydestä. Puhutaan kirkossakin hyvin paljon veljeydestä. Mutta vaikka on opetettu niin paljon veljeydestä, niin kuitenkin ei ole *veljiä* niin paljon maailmassa. Minkätakia ei ole veljiä niin paljon maailmassa? Sentähden, että ei ole osattu selvästi opettaa ja ei ole selvästi ymmärretty, mitä veljeys on ja mihin se perustuu. Tätä Madame Blavatsky teroitti meille. Me käsitämme veljeyttä ulkonaiselta kannalta.

Etenkin huomataan tämä Ranskan suuren vallankumouksen aikana ja sen jälkeen kun vapaamuurariپیreistä lähti ulos nuo sanat: vapaus, veljeys ja tasa-arvoisuus. Silloin oli kaikkialla Euroopassa puhuttu veljeydestä ja ajateltu veljeyttä ja tahdottu veljeyttä toteuttaa, mutta tämä veljeys on käsitetty sangen ulkonaisesti. Aivan ulkonaisesti. On käsitetty, että me olemme veljiä sentähden, että me olemme syntyneet kaikki tänne alastomina ja kun me kuolemme täältä, niin me olemme alastomia. Me olemme ruumiittemme nojalla veljiä, meillä on tällaiset kädet, tällaiset jalat ja silmät. Meillä on samanlaiset tarpeet, me tarvitsemme kaikki ruokaa, asunnon, vaatteita ja me olemme siis veljiä. Tämä on sosialismin sanoma veljeydestä. Tätä

vastaan jokainen ajatteleva ihminen huomauttaa: Me olemme hyvin paljon muuta kuin tällaisia ruumiillisia olentoja. Mehän olemme tuntevia, tahtovia ja rakastavia olentoja. Me olemme sielullisia olentoja. Me huomaamme, että me ihmiset olemme hyvin erilaisia. Me emme voi sanoa, että tuo ihminen tuossa on tasa-arvoinen tuon kanssa. Tuossa on ihminen, joka kaipaa niin paljon ruokaa ja juomaa ja hänellä ei ole muita intressejä. Tuossa on uuttera kulttuuri-ihminen, joka kaipaa aatteita. Hänen sielunsa on aivan toisella tavalla rakennettu kuin tuo toinen. Ruumiit ovat samanlaisia, sillä molemmat tarvitsevat ruokaa. Eivät ihmiset ole ollenkaan tasa-arvoisia. Voimmeko antaa yhtä paljon arvoa sellaiselle ihmiselle, joka juuri tulee eläimestä, ja sellaiselle, joka juuri näyttää, että hän on ihminen. Molemmat kaipaavat ruokaa ja suojaa, niinkuin sanoimme, mutta tuo toinen kaipaa paljon enemmän huolenpitoa ja kasvatusta kuin se toinen eteenpäin pyrkivä henkiolento, joka kaipaa vapautta, tilaisuutta kehittymiseen. Tuo kehittynyt ihminen kaipaa semmoista henkistä ilmapiiriä.

Siis ihmiset ovatkin kaikkea muuta kuin yhdenkaltaisia, vaikka ovat veljiä ruumiillisesti. Sentähden voivat monet kysyä: Missä on veljeys? Mitä on veljeys? En minä voi olla paljon jonkun ryövärin ja murhaajan kanssa. Kulttuuri-ihminen, joka on hyvin paljon oppinut itsensä kehittämisen suhteen, hän ei tunne suoranaista veljeyttä semmoisen ihmisen kanssa, joka rypee alhaisissa himoissa. Niin sanoo kulttuuri-ihminen. On aivan hirveätä, jos kaikilla ihmisillä, sen nojalla, että heillä on kaikilla inhimillinen ruumis, olisi samanlaiset olosuhteet maan päällä. Se merkitsisi, että ne ihmiset, jotka pyrkivät jumalallisia saavutuksia saavuttamaan, että ne ihmiset joutuisivat hirmuiseen vankeuteen ja heillä ei olisi lainkaan tilaisuutta kehittämään itseään. Näin olisi, jos kaikkien pitäisi elää pienissä ja ahtaissa oloissa. Sentähden yhä enemmän ja enemmän meidän aikamme on alettu käsittää, että esim. samanlaisten palkkojen maksaminen on suorastaan hulluutta. Jos jokaiselle maksetaan aivan samanlainen

palkka, niin silloin ei tulisi asioista mitään. Toinen voi olla nimittäin hyvin laiska ja tehdä hyvin vähän työtä. Minä luulen, että sosialistienkin keskuudessa aletaan ymmärtää tämä asia ja epäillään tuollaisen yleispätevän tasa-arvon mahdollisuutta. Mutta ehkä eivät kaikki näin ajattele ja jokainenhan saa olla uskossaan autuas. Mutta joka tapauksessa Madame Blavatskyn sanoma oli toinen. Ne ihmiset, jotka etsivät totuutta ja astuvat kuin veljeyden eteen liittyessään Teosofiseen Seuraan, ne ihmiset pääsevät pian toiseen aivan uuteen käsitykseen veljeydestä. Veljeys ei perustukaan siihen, että meillä on samanlaiset ruumiit. Veljeys ei perustu tähän ulkonaiseen yhtäläisyyteen, vaan veljeys perustuu johonkin paljon syvempään ja korkeampaan.

Veljeys perustuu siihen, niinkuin Madame Blavatsky sanoo teosofisessa sanomassaan, että me olemme kaikki ikuisia olentoja. Me olemme henkiolentoja, me olemme Jumalasta lähteneitä. Me olemme jälleensyntyviä henkiolentoja. Me olemme veljiä sentähden, että meillä on yhteinen Isä, elämän henki. Silloin veljeys astuu meidän eteemme aivan uudessa muodossa. Eihän se ole sillä tavalla, että ei sellaisesta olisi ennen puhuttu. Puhutaanhan kristinuskossakin sillä tavalla, että olemme veljiä, koska meillä on yhteinen Isä, koska olemme kaikki Jumalan lapsia. Varsinkin teosofisen liikkeen jälkeen tämä on tullut yleiseksi käsitykseksi kristinuskoon. Tämä käsitys on kuitenkin uusi meidän ajallamme, koska huomasimme, että näin ei ole ajateltu ja ymmärretty asioita ennen teosofista liikettä. Nyt vasta Madame Blavatskyn työn jälkeen alamme ymmärtää, mitä tämä on.

Me olemme henkiolentoja, me olemme saman elämän hengen lapsia, ja sentähden, että meillä on henki-isä, me olemme veljiä. Me olemme kaikki jälleensyntyviä olentoja ja siis me kaikki kulkemassa täydellisyyttä kohti, valoa kohti, Jumalaa kohti. Sentähden me olemme veljiä. Siis jos joku on laiska, jos joku on rikollinen, en minä enää häntä halveksi. Kuinka minun sydämeni voisi häntä halveksia, minunhan tulee häntä rakastaa.

Hän on niin nuori henkiolento vielä. Hän tietää niin vähän elämästä. Hän voi pettää, murhata ja valehdella. Kuinka vähän hän vielä tietää elämästä. Sillä tavalla kaikki ihmiset ja koko ihmiskunta astuu uuteen valoon. Me olemme kyllä hyvin erilaisia, mutta se ei merkitse mitään tuon hengen yhtäläisyyden kannalta.

Veljeys kirkastuu totuudenetsijöille hyvin pian ja he tuntevat olevansa jäseniä Kristuksen ruumiissa. Se ei ole enää mitään puhetta. Paavalihan niin sanoi, ja siitä on voitu saarnata kirkoissakin hyvin paljon. Se ei ole puhetta silloin kun eläytyy siihen, että olemme jäseniä Kristuksen ruumiissa. Elämän henki, suuri täydellinen ihminen, elämän hengen aateskelu on yhteinen. Kristus on juuri täydellisen ihmisen, taivaallisen ihmisen kuva elämän hengen aateskelussa. Se kuva, se elävä täydellinen ihminen, Aadam Kadmon, se täydellinen ihminen on kaiken takana. Kaikki ihmiset vaellamme tuota päämäärää kohti ja hapuilemme. Me emme osaa vielä kulkea. Meillä on sauvoja, me ryömimme ja koetamme ottaa jonkun askeleen ja taas kompastumme, mutta päämäärä on meidän edessämme. Siihen päin me kaikki kuljemme.

Me synnymme tähän maailmaan jälleen juuri sentähden, että meidän täytyy saavuttaa se päämäärä. Siis me olemme kaikki veljiä, koska me olemme kuin atomeja tuon taivaallisen ihmisen ruumiissa, Kristuksen ruumiissa. Se on Kristus, se on tuo kosminen Kristus, joka meitä kuin kantaa sylissään, se on Kristus, jonka luo meidän kaikkien pitää tulla, se on Kristus, joka yhdistää meidät kaikki veljiksi. Me olemme kaikki atomeja tuossa ruumiissa ja me voimme tehdä itsestämme tietoisin atomien tuohon ruumiiseen. Sillä tavalla teosofinen liike ensimmäisessä ohjelmapykälässään on elävää koulua. Se on käytäntöä, sillä on heti omat luonnolliset vaatimuksensa. Jos minä tunnen itseni Kristuksen ruumiin jäseneksi, niin silloinhan minä olen veli kaikkien kanssa ja silloinhan minä en voi liittyä erikoisesti yhteen jonkun joukon kanssa siinä mielessä, että minä toisia vastustaisin ja tekisin toisille pahaa. Minä en voi liittyä johonkin kansaan sitä

varten, että lähtisin tappamaan sitten jotakin toista kansaa. Kun minä olen Kristuksen ruumiin jäsen, niin on luonnollista, että minä en voi ottaa sanokaamme kivääriä taikka miekkaa käteeni toisen tappamiseksi. Ei voi olla mitään sellaista käskyä, ei voi olla millään inhimillisellä hallituksella oikeutta pakottaa minua tappamaan veljeäni. Se on aivan selvä, että jos minä olen käsittänyt veljeyden juuri sillä tavoin, että kuulun Kristuksen ruumiiseen ja olen yhtä ihmiskunnan kanssa, niin silloin en voi lähteä sotaan.

Ensimmäinen ohjelmapykälä on siis meille sekä suuri ilmestys että suuri käytäntö. Jos teosofinen liike tällä tavalla tekisi työtä, tällä tavalla jatkaisi Madame Blavatskyn työtä, valmistaisi Mestarien sanomaa, silloin se suorittaisi tehtävänsä. Madame Blavatskykin sanoo aivan selvästi Teosofian Avaimessa, miten väärällä tavalla on käsitetty näitä asioita. On kaksi sotajoukkoa vastatusten, niillä sotapäällikkönsä. Nämä rukoilevat kumpikin Jumalaa, että hän antaisi voimaa taistella isänmaan puolesta, taistella oikeuden ja totuuden puolesta, kaiken hyvän puolesta. Tuo toinen sotajoukko tuossa on roistojoukko. – Jos molemmat puolet rukoilevat näin, niin me kysymme, kenellä on sitten oikein? Ketä Jumalan pitää kuunnella? Nehän rukoilevat perkelettä ja tekevät perkeleen työtä. Eivät ne Jumalan puolesta voi taistella. Ei totuuden puolesta voi taistella miekalla.

* * *